

Виводи. Запропонований програматор варіантів завдань може бути використаний у навчальному процесі як універсальний засіб для генерування кодів варіантів завдань різного виду, що самостійно виконуються студентами усіх форм навчання, переважно технічних спеціальностей.

Т.В. Раціна

(Національний гірничий університет)

ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Характерною ознакою сьогодення є зростання темпів розвитку науки, техніки, суспільства в цілому. Таке положення передбачає неперервний розвиток професіоналізму фахівців. Систематична освіта впродовж життя необхідна як людям з певною вже набутою освітою і стабільним соціальним статусом у суспільстві, так і тим, хто працює і потребує освітніх послуг, максимально наближених до місця роботи чи проживання. Освіта дорослих значною мірою сприяє забезпеченню більш успішного пристосування до життя і професійної діяльності. Вирішенню проблеми сприяє активізація досліджень особливостей освіти дорослих, пошук сучасних організаційних форм, методів і засобів їх інтенсивного навчання, визначення оптимальних інтервалів між періодами навчання, функціонування курсів підвищення кваліфікації, удосконалення якості освіти дорослих за допомогою введення інноваційних технологій.

Аналіз останніх досліджень. Однією з основних вимог сучасності є проведення суттєвих змін в освіті, створення нових пріоритетів навчання і виховання особистості протягом усього життя, які б сприяли формуванню готовності фахівців до свідомого, постійного підвищення свого професійного рівня. Реалізація цих завдань можлива у системі післядипломної освіти, специфіка якої полягає у диференційованому підході до навчання дорослих. Провідна роль в освіті дорослих належить інститутам післядипломної освіти. Вони мають створити такі умови підвищення кваліфікації, які б задовольнили потреби фахівців різних спеціальностей та категорій. Шляхи удосконалення роботи системи підвищення кваліфікації фахівців розкривають у своїх дослідженнях Т.К. Андрющенко, Л.І. Даниленко, Л.Я. Набока, В.В. Олійник, Н.Г. Протасова, М.І. Скрипник та ін.

Формулювання цілей статті. Мета даної статті – розкрити характерні особливості, притаманні навчанню дорослих у системі післядипломної освіти, зокрема підвищення кваліфікації. Окреслити шляхи забезпечення освіти дорослих з урахуванням зазначених особливостей. Визначити принципи, на основі яких має будуватися навчальний процес фахівців, а також методи, що доцільно використовувати під час навчання дорослих з метою удосконалення якості знань.

Виклад основного матеріалу. Важливе місце у системі безперервної освіти посідає післядипломна освіта. Післядипломна освіта - це спеціалізоване

вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду. Серед завдань системи післядипломної освіти, що мають бути вирішеними, основними є:

- приведення обсягів та змісту перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у відповідність із поточними та перспективними потребами держави;
- формування змісту навчання, виходячи з його цільового спрямування, посадових обов'язків фахівців, попередньо здобутої ними освіти, досвіду діяльності, індивідуальних інтересів і потреб громадян;
- застосування сучасних навчальних технологій, що передбачають диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційної, очно-заочної форм навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації.

Однією із складових системи післядипломної освіти є система підвищення кваліфікації. Вона вирішує складні і важливі завдання. Особливості, що притаманні освіті дорослих, підкреслюють необхідність організації процесу навчання з урахуванням потреб, мотивів і професійних проблем. Результатом навчання має бути підвищення ефективності професійної діяльності фахівців на місцях.

На специфіку навчання слухачів певним чином впливає наявний професійний і життєвий досвід. Дорослі учні самодостатні, вільні у виборі мети навчальної діяльності. Ця особливість обумовлює необхідність проводити вхідне діагностування, щоб використовувати досвід слухачів у процесі їх навчання. Викладачам важливо не тільки пропонувати теоретичний матеріал, й пов'язувати теорію і практику з досвідом дорослих, що навчаються, визнавати цінність цього досвіду. Ефективності навчання сприяє також використання досвіду і знань слухачів, якщо вони відповідають темі заняття [1, 2].

Важливим чинником, що потребує додаткової уваги викладачів, виступає неоднорідний склад учасників навчального процесу. Вони зазвичай мають різний досвід роботи і рівень професійної підготовки. Враховуючи зазначену особливість, у процесі навчання дорослих має переважати диференційований підхід. Адже, в кінцевому результаті кваліфікація слухачів повинна відповідати єдиним вимогам для даних категорій фахівців.

Навчання в системі підвищення кваліфікації має й інші особливості. Це динамічний і мобільний процес, який вимагає пошуку й застосування ефективних методів для забезпечення якості навчання фахівців. Тому що слухачі мають засвоїти значний обсяг інформації за достатньо короткий термін, виробити нові вміння і навички професійної діяльності. Виявлення наявного рівня знань слухачів дає можливість визначити форми і методи роботи з ними. Освітня діяльність на курсах підвищення кваліфікації має бути орієнтована на кінцевий результат, оскільки дорослий навчається з метою вирішення певних життєвих і професійних проблем і досягнення конкретних цілей. Однією з особливостей роботи з дорослими є їхня спрямованість на миттєве застосування результатів навчання. Це вимагає від викладачів системи підвищення кваліфікації не тільки надання слухачам певного обсягу нових знань, але й

створення умов для оволодіння вміннями і навичками використання отриманих знань у практичній діяльності [3].

Виходячи з цього, доцільно використовувати методи інтерактивного навчання, які відповідають природі і характерним ознакам навчання дорослих. Вони дозволяють не тільки оптимально враховувати навчальні потреби дорослої людини, а й створювати умови для постійного, систематичного аналізу власних дій. Завдяки інтерактивному навчанню можна уникнути появи у свідомості педагогів шаблонів, стереотипів у ставленні до професійної діяльності [4, 5].

Інтерактивні методи післядипломного навчання – це система способів діалогічної взаємодії суб'єктів післядипломного навчання. Тобто інтерактивні методи післядипломного навчання можна розглядати як систему суб'єктно-суб'єктних відносин (викладач системи післядипломної освіти та педагог), основою якої є освоєння педагогом методів, засобів навчання, теорії їх використання для реалізації місії освіти, представленої в навчальних цілях предмета.

В основі інтерактивних методів лежать діяльність учасників та групова взаємодія. Вони необхідні для того, щоб порушити монотонність і поживити навчальні заняття; сприяти формуванню партнерських відносин; розвивати співпрацю, творчість; забезпечити орієнтацію навчання на практичну професійну діяльність; залучити до співпраці широку аудиторію слухачів [4, 5].

Інтерактивні методи навчання мають обиратися відповідно до навчальних потреб та сприяти досягненню мети навчання. Вищезазначені особливості впливають на процес навчання дорослих. Їх необхідно враховувати викладачам системи підвищення кваліфікації, інститутів післядипломної освіти. Поряд з цим, сама суть інтерактивності вводить елемент непередбачуваності. Це означає, що використання інтерактивних методів, алгоритм їх реалізації модифікується відповідно до вимог конкретної навчальної ситуації. Такими методами можуть бути: лекції-презентації; дискусії; тренінги; ділові і рольові ігри; моделювання ситуацій; мозковий штурм.

Під час навчання дорослих мають бути передбачені різні форми підтримки їхньої діяльності, наприклад, консультування, інформування, тренінги, оновлення навчальних матеріалів, надання додаткового методичного забезпечення. Разом з процедурами навчання має бути передбачена система мотивації дорослих до навчання через отримання можливості неперервного консультування; отримання можливості оновлення інформаційного забезпечення професійної діяльності; отримання можливості кар'єрного росту засобами участі у навчанні.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, для підвищення ефективності подальшого розвитку системи післядипломної освіти та удосконалення її якості, необхідно більшою мірою враховувати різноманітність індивідуальних вимог і підходів до навчання дорослих, забезпечити змістовність і збалансованість форм навчання, а саме:

– дорослі, що навчаються, можуть відчувати особистісну значимість і провідну роль у процесі навчання, максимальне урахування власних

професійних запитів, потреб та інтересів, соціально-економічних умов професійної діяльності;

– зміст курсів підвищення кваліфікації має задовольнити сьогоденні потреби у практичній діяльності фахівця, а також враховувати перспективи розвитку галузі;

– післядипломна освіта має орієнтуватися на актуальні та перспективні сфери трудової діяльності згідно з попитом на ринку праці;

– основою позитивного ставлення слухачів до навчання на курсах підвищення кваліфікації та формування позитивної мотивації до самоосвіти має стати атмосфера творчої взаємодії викладачів і слухачів, повага до точки зору педагогів, створення умов для вільного обміну думками, результатами набутого досвіду.

Бібліографічні посилання:

1. Громкова М.Т. Андрогогика: теория и практика образования взрослых / М.Т. Громкова. – М.: ЮНИТИ, 2005. – 496 с.

2. Махлин М.Д. Образование взрослых как предмет исследования / М.Д. Махлин // Magister. – 2000. – № 41. – С. 46-52.

3. Калашникова С.А. Навчально-методичні матеріали до модуля «Навчання дорослих на основі компетентісно-орієнтованого підходу» / С.А. Калашникова. – К., 2007. – 57 с.

4. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О.І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.

5. Професійний розвиток педагогічних працівників. Практична андрагогіка: Наук. метод. посіб. / За заг. ред. В.І. Пуцова, П.Я. Набоки. – К., 2007. – 228с.

С.В. Розов

(Національний горний університет)

ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ СТУДЕНТОВ

Главная цель ВУЗа - подготовка специалистов к жизни в информатизованном обществе, умеющих самостоятельно находить и использовать новую информацию, самостоятельно совершенствовать свои знания и умения в разных областях, приобретать новые знания и повышать свою профессиональную квалификацию.

Широкое распространение получило повышение эффективности образовательного процесса путем внедрения средств информатизации, важнейшим из которых является компьютер. Компьютер дает возможность осуществлять контроль над ходом изучения материала и выполнением задания. У студента появляется возможность проверять свои знания, пробовать различные варианты решения задачи, при этом исправляя возникшую ошибку. Студенты приобретают собственный профессиональный опыт.

С компьютером студенты работают индивидуально, однако часто обсуждают между собой свои действия. У студентов развивается способность концентрировать внимание на поставленной преподавателем задаче, выделять,